

Tuletõrje Teated

Üleriiklise
Tuletõrjeliidu
väljaanne.

Suitsumasked

kohale jõudnud ja alati saadaval

Tuletõrje Liidu laos

à 25 krooni tükk.

Tagavara filtrid á 3.50 krooni tükk.

Seljas kantav hüdropult

Tule alguses on kõige hõlpsam
tuld kustutada hüdropuldiga.

Uuem tulekustutusviis on **seljas kantav hüdropult.**

Tuletõrjed, kantke hoolt, et igas külas ja igas talus oleks oma tuletõrje seljas kantavate hüdropultidega. Seljas kantava hüdropuldiga saab jalgrattal sõites kõige kiiremini tulekahju kohale.

Seljas kantavad hüdropuldid ühes 4 meetri pikkuste gummist 20 m/m läbimõõduga voolikutega saada

Liidu laost hinnaga Kr. 70.—

TULETÕRJE TEATED

Kuukiri.

Toimetus ja talitus Tallinnas, Pikk t. nr. 43.

Tel. 579. Äritunnid k, 9 h. — k. 4 p. l.

Aadress igasugustele saadetistele: Tallinna, Pikk t. 43, Kuukiri „Tuletõrje Teated“.

Tellimishind: aastatellijaille, kes tellimishinna ette tasuvad 1 kr., teistele 1 kr. 20 senti.

Vastutav toimetaja A. Pirkker.

Väljaandja: Eesti Üleriikline Tuletõrje Liit.

Kuulutuste hinnad (kroonides).

	1 lhk.	1/2 lhk.	1/4 lhk.	1/8 lhk.
Kaane väliskülg . . .	35.—	18.—	—	—
Teksti ees ja sees . . .	28.—	15.—	8.—	4
Kaane sisekülg . . .	25.—	13.—	7.—	3,50
Teksti järele . . .	20.—	11.—	6.—	3.

Hinnaalendus kuulutuse ilmumisel ühesuguse tekstiga 3—5 korda 5⁰/₁₀, 6—8 korda — 10⁰/₁₀, 9—11 korda 15⁰/₁₀, 12 korda — 20⁰/₁₀.

Nr. 2 (73).

VEEBRUAR 1931.

9. aastakäik.

Sisu:

Tuletõrje maal. — Tuletõrje voolikud ja nende korrashoidmine. — Läti tuletõrje seadus. — Kohtu- siseministri määrus elukutseliste tuletõrjajate vormi riiete kohta. — Tulekahjud Tallinnas 1930 a. — Tartu tuletõrje 67 aastapäev. — Paldiski tuletõrje mootorjaoskond jne.

Tuletõrje maal.

Tuletõrje organisatsioonide arv maakondades. Möödunud aasta lõpul oli maal tegutsevate tuletõrje organisatsioonide arv 468. Nendest olid 8 omavalitsuste, riigimõisade ja eraasutuste tuletõrjed, teised aga kõik vabatahtlikud tuletõrje ühingud.

Enne maailma sõda töötas maal umbes 100 tuletõrje ühingut. Mõned neist lõpetasid suure sõja ajal täielikult oma tegevuse, 93 jätkasid oma tegevust ka Eesti vabariigi algusest peale, teiste asemele asutati uued.

Kõige rohkem tuletõrje ühinguid on Virumaa valdades ja alevites. Nende arv oli aasta lõpuks 100. Virumaal on ainult üks vald, kus seni pole tuletõrje ühingut, see on Auvere-Joala vald. Paljudes Virumaa valdades on rohkem kui üks tuletõrje.

Järgmisel kohal seisab Tartumaa, kus tegutsevad 77 tuletõrjet. Tartumaal puuduvad tuletõrjed kuues vallas: Kirepi, Pilkuse, Raadi, Saare, Uderna ja Vana-Otepää vallas. (Otepää alevis on tuletõrje).

Harjumaal on 53 tuletõrje ühingut, neljas vallas puuduvad need: Nabala, Naissaare, Pakri ja Prangli valdades.

Viljandimaal on 41 tuletõrjet. Adavere, Loodi, Lustivere, Rutikvere, Tarvastu, Vana-Võidu, Viljandi ja Uue-Põltsamaa valdades ei ole veel tuletõrjet.

Pärnumaal on 38 tuletõrje ühingut. Seni puuduvad tuletõrjed: Jõõpre, Kihnu, Laiksaare, Pöõgle, Reiu, Sauga, Vee ja Võlla valdades.

Petserimaal on 36 tuletõrje ühingut, ilma tuletõrjeta ei ole ühtegi valda.

Järvamaal on 35 tuletõrjet. Kahes vallas, Kirna ja Väätša, puuduvad tuletõrje ühingud.

Võrumaal on 35 tuletõrje ühingut, aga tuletõrje ühingud puuduvad Aleksandri, Haanja, Kahkva, Koiola, Kooraste, Krabi, Kõlleste, Lasva, Põlgaste, Rogosi, Vastse-Roosa ja Viitina valdades.

Läänemaal on 22 tuletõrje ühingut, 14 vallas puuduvad tuletõrjed: Asuküla, Jõgisoo, Kalju, Kolovere, Luiste, Passlepa, Palivere, Piirsalu, Sinalepa, Sipa, Velise, Vigala, Vormsi ja Võnnu valdades.

Valgamaal on 20 tuletõrje ühingut.

Saaremaal on 12 tuletõrje ühingut. Kuues vallas: Abroka, Kaarma-Suure, Maasi, Mustjala, Pihtla ja Ruhnu vallas, puuduvad tuletõrjed.

Üldse on veel 61 valda, kus tuletõrje ühingud puuduvad ja tuletõrje korraldamata.

Maa tuletõrje hulka on arvatud ka kõik alevite tuletõrje ühingud, kuigi nende tegevuse piirkonnaks kuulub peaaegu alikult alev, kuid kõik alevi tuletõrje

ühingud annavad abi ka ümbruses olevates küldes ja taludes.

Tuletõrje ühingute asutamise aastad. Nagu juba eelpool nimetasime, on enne sõjaaegseid ühinguid maal töötamas 93. Eesti Tuletõrje Liit asutati 1919. a. Sellejärele algas ka uute tuletõrje ühingute asutamine. Esimese kuue aasta jooksul, 1919—1924. aastani, asutati 68 uut tuletõrje ühingat. Mõne nende asemel töötas ka Vene ajal tuletõrje ühing, kes aga oma tegevuse suure maailma sõjaajal täielikult lõpetas, nii et seda enam jätkata ei saanud, vaid tuli täiesti uus ühing asutada.

1924. aastal võeti riigikogus vastu „Tuletõrje seadus“. Seaduse järele peab igas omavalitsuse piirkonnas vähemalt üks tuletõrje organisatsioon olema. Kui ei ole vabatahtlikku tuletõrjet, tuleb valla ehk alevi omavalitsusel korraldada omavalitsuse tuletõrje. Tuletõrje seaduse maksma panemisega hakkas tuletõrje ühingute arv kasvama.

1925. aastal asutati 24 uut tulet. ühing.

1926.	”	”	42	”	”	”
1927.	”	”	48	”	”	”
1928.	”	”	65	”	”	”
1929.	”	”	73	”	”	”
1930.	”	”	55	”	”	”

Nii on viimase kuue aasta jooksul asutatud ja registreeritud 307 uut tuletõrje ühingat. Kaks kolmandikku maal tegutsevatest tuletõrje ühingutest on noored algajad. 193 ühingat, mis viimase kolme aasta jooksul registreeritud, on osalt veel organiseerimise ajajärgus.

Maa tuletõrje ühingute seisukord. Kõik tuletõrje ühingud on kohustatud saatma Tuletõrje Liidule oma möödunud aasta tegevuse aruanded. Kahjuks ei ole kõik seda teinud. Noorematele ühingutele, kes alles organiseerimise ajajärgus, ei saa seda nii väga pahaks panna, neil pole veel midagi aruanda, kuid tegevust alganud ja tegutsevad ühingud peaksid tingimata oma aruanded Liidule saatma. Aruannete järele saab pildi ühingute seisukorrast ja tegevusest.

Möödunud 1930. aasta jooksul saatsid 147 maal tegutsevat tuletõrje ühingat oma aruanded Tuletõrje Liidule. Nendest olid 55 vanemat, enne sõjaaegset ühingat ja 92 nooremat ühingat.

Liikmed: Liikmeid oli neil 147 ühingul kokku: tegev liikmeid 10.657 ja toetajaid 1837. Reskmiselt oli igal vanemal ühingul 83 tegev ja 20 toetajat

liiget. Noorematel ühingutel oli läbistikku 67 tegev ja 9 toetajat liiget.

Toetajaid liikmeid paljud ühingud oma aruannetes eraldi ei näita, kas neid ei olegi, või on need arvatud ka tegev liikmete hulka.

Pritsid. Pritse oli nendel 147 ühingul: 342 käsipritsi, 13 mootorpritsi, 1 aurupritsi. Igal vanemal ühingul oli läbistikku 3 käsipritsi, mootorpritsid on vanematel, enamasti alevites asuvatel ühingutel, aurupritsi oli Narva Jõesuu alevi ühingul. Noorematel ühingutel oli läbistikku 2 käsipritsi.

Pritside arv on väga mitmesugune, mõnedel vanematel ühingutel on ainult üks ehk kaks käsipritsi. Noorematest ühingutest on mõned väga agarad, näiteks Esna tuletõrje ühing, registreeritud 1927. aastal, tegevust algas 1928. a. Paari aasta tegevuse järele on tal juba 14 pritsi ja kavatsuses on muretseda mootorprits, milleks kogutakse kapitali.

Agarat tegevust on näidanud ka Harku tuletõrje, tegutseb ka alles 1928. a. Tal on organiseeritud 12 jaoskonda, 1929. a. ostis 3 uut käsipritsi.

Mõnedel ühingutel ei olegi omal pritsi, kasutavad kas kohaliku valla vastastikkuse kindlustuse seltsi ehk mõne muu asutuse pritse. Nii on Jagala tuletõrjel kõik 9 pritsi kasutada antud.

Voolikuid on üldiselt vähe, nii nagu see aruannetest näha ja nagu sellest ka paljud ühingud praktilise tegevuse ajal ise kahjuks on pidanud nägema. Sellepärast on ka pea kõigil muu tuleviku kavatsuste kõrval märgitud: muretseda rohkem voolikuid.

Ühingute varandus. Aruandeid saatnud 147 ühingul oli kokku varandust 780.903 krooni väärtuses. Igal vanemal ühingul oli läbistikku 12.000 krooni ja nooremal ühingul 1750 krooni eest varandust. Vanematel ühingutel on 33 oma seltsimajad ühes pritsikuuridega, ehk suviste piduruumidega. Pritsikuurid on olemas pea kõigil 147 ühingul, kellel need puuduvad, neil on pritsikuuri ehitus esimeseks tuleviku kavatsuseks, kogutakse kapitali, muretsetakse ehitusmaterjali jne.

Võlgasid oli 147 ühingul kokku 52.212 krooni. Vanematel ühingutel läbistikku 650 krooni, noorematel 185 krooni. Varandusega võrreldes on tuletõrje ühin-

Konstantin Päts
Riigivanem.

Jaan Tõnisson
Välisminister.

Eesti Tuletõrje Liidu kõrgema hoolsus-
märgi omanik.

Jaan Hünerson
Kohtu- ja siseminister.

Uus vabariigi valitsus.

Neljapäeval, 12. veebruaril, kinnitas riigikogu uue valitsuse järgmises koosseisus: Riigivanem Konstantin Päts, kohtu- ja siseminister Jaan Hünerson, välisminister Jaan Tõnisson, kaitseminister August Kerem, põllutööminister August Jürman, majandusminister Mihkel Pung, teedeminister Aleksander Oinas, haridus-sotsiaal minister Jaan Piiskar.

gute võlg võrdlemisi väike. Võlg on tehtud, kas maja ehitamiseks, ehk uute abinõude muretsemiseks. Suuremad võlad on kõik ühenduses majaga.

Ühingute sissetulek. Linna tuletõrje ühingutel on suuremateks sissetuleku allikateks omavalitsuse ja kind. seltside toetus ning korjandus ja pidud. Maal on aga tuletõrje ühingute kõige tähtsamaks sissetuleku allikaks pidud. 147 ühingat said pidudest 45.951 kr., korjandusest 7.513 kr., omavalitsustelt 13.830 kr., kindlustusseltsidelt 6.332 kr. ja riigilt 1074 krooni. Korjandusi ei korralda paljud maa ühingud, selle tõttu ka korjanduste osa sissetulekutes üsna väikene.

Paljudele vanematele ühingutele annab ühingu seltsimaja suuremat sissetulekut. Seltsimajas on einelaud, mille rendist saadakse üsna soliidseid summasid, samuti üüritakse seltsi saali pidude pidamiseks välja jne.

Lõbustusmaks. Maavalitsused võtavad tuletõrje ühingutelt lõbustusmaksu „alandatud määral“, 10% pileтите hinnast, mõnes maakonnas aga rohkem. Nii maksavad tuletõrje ühingud igal aastal mõnegi hea tuhande krooni lõbustusmaksuks maavalitsustele. Aruandeid saatnud 147 ühingu pidude sissetulek oli 45.951 krooni, sellepealt läks lõbustusmaksuks 4.595 krooni. Kuigi omavalitsused samal ajal on neile ühingutele 13.830 krooni annud toetuseks, siis on selle summa sees ka vallaomavalitsuste toetus, mis sagedasti on suurem, kui maavalitsuste toetus üksikutele ühingutele. Valla omavalitsused ei saa lõbustusmaksust sentigi. Tege-likult ei ole siis maavalitsused seni tuletõrje ühinguid veel toetanud. Mis nad ühe käega on annud, seda on nad teise käega — lõbustusmaksu näol tagasi saanud. Tuletõrje peab end täie õigusega sama lähtsaks organisatsiooniks kui Punanerist, kuid tuletõrje

peab ka Punastristi toetama, sest Punanerist saab osa ka lõbustusmaksust.

See on veel kord näide, kui ülekohtune ja ebakohane on tuletõrje ühingutele lõbustusmaks.

Maa tuletõrje ühingute hädad ja mured. Saadetud aruannetes on ühingud märkinud ka neid puudusid ja hädasid, mis nende tegevust takistavad. Siin oleks esimesel kohal, mis nii vanemad kui ka nooremad ühingud märgivad: Abinõude puudulikkus. Pritse ja voolikuid on vähe. Paljud ühingud on oma eelarve nii kokku seadnud, et kavatsetakse osta uut pritsi, voolikuid, ehitada pritsikuuri, täiendada ehk remonteerida maja. Eelarves on sissetulekute poolel märgitud riikline toetus 250—400 krooni kuid nii suurt toetust pole lootust saada, antakse 50—150 kr.

Mitmed ühingud märgivad praktilise tegevuse ajal ilmsiks tulnud puuduste all veepuudust. Tule kustutamist takistas veepuudus. Vee küsimus on üldse väga tähtis küsimus ja veemuretsemise korralduse peale tuleb eriti suurt rõhku panna.

Ühingute kavatsused 1930. aastaks. Mootorpritsi kavatsesid osta Esna, Irboska, Järva-Jaani, Kallaste, Karksi-Nuija, Järvakandi, Lohusuu ja Võnnu tuletõrje ühingud, veoautot kavatsesid osta Elva, Narva-Jõesuu ja Tarvastu-Mustla tuletõrje ühingud. Väandra ühingul on Ford auto, mis võtab peale 2 pritsi, 3 redelit ja 14 meest. Uusi käsipritse kavatsesid osta 28 ühingat kokku 31 pritsi. Uute pritsikuuride ehitus oli käimas 18 ühingul. Majaehitada, ehk maja täiendada või remonteerida oli kavatsuseks 12 ühingul. Varustust täiendada kavatsesid 10 ühingat. Kilingi-Nõmme v. t. ü. on omale sisse seadnud 20. majas häire kellad. Sama kavatsus on Suure-Jaani ühingul.

Raske majanduslise olukorra tõttu jäid aga paljud kavatsused teostamata.

E. T.

Tuletõrje ühingud, saatke pärast aasta peakoosolekut viibimata oma 1930. a. aruanded Tuletõrje Liidule.

Tuletõrje voolikud ja nende korrashoidmine.

Esimesi tuletõrje voolikuid hakati valmistama 1672 a. Hollandi maal, Amsterdamis linnas, tuletõrje ülema Jan van der Heyde juhatusel purje riidest, mis kokku õmmeldi, kuna aga need voolikud kõvemast rõhumist välja ei kannatanud, siis võeti varsti pärast seda tarvitusele õhukesest nahast valmistatud voolikud.

Koetud voolikuid hakati valmistama 1829. a. ja seest poolt kummeeritud voolikud ilmusid 1847. aastal.

Praeguse aja voolikuid valmistatakse kanepist, linast ja kanepi ning lina segust. Kummeeritud voolikuid valmistatakse ka veel puuvillast, kuid kummeerimata nad ei kõlba, sest nad ei ole veekindlad.

Kõige paremad voolikud on kanepist koetud voolikud, nad on pehmed, lasevad endid hästi kokku rullida, kannatavad välja suurt survet ja peavad kõige kauem vastu.

Linast koetud voolikuid ei tarvitata tuletõrjedes, neid võib leida seal, kus suurt veerõhumist ei ole. Nad on kanged, seepärast rasked kokkurullida ja murduvad äärtel.

Peale selle tarvitatakse voolikuid mis on koetud kanepi ja lina segust, nad on küll pehmed, kuid mitte nii vastupidavad kui kanepist voolikud.

Tuletõrje Liidu ladust müüakse ainult kanepist valmistatud voolikuid ja kummi spiraal või imevoolikuid. Nende hind on kaunis kallid, kuid voolikuteta ükski tuletõrje läbi ei saa, neid peab igal tuletõrjel tagavaraks olema ja mida rohkem, seda parem, sest nende tarvitamisel harjutustel ja iseäranis tulekahjudel tuleb tihti ette, et nad kas hooletu hoidmise ehk kõva rõhumise tõttu katkevad ja siis on halb kui voolikuid tagavaraks ei ole. Voolikud on, nagu eelpool tähendatud kallid kaup ja seepärast peaks iga tuletõrje oma voolikute peale rohkem tähelepanu pöörama kui see seni on sündinud. Tuletõrjete ülevaatustel selgub ikka veel, et voolikud on puhastamata pärast tarvitamist, katkised, valesti kokkupandud ja hoitakse niisketes ruumides. „T. T.“ on mitmel korral sellepeale tähelepanu juhatanud, kuid siiski leidub veel tähendatud puudusi. Tarvitatakse juhust veel kord voolikute hoidmise kohta järgmist seletada:

1) Osta tuleb kanepist voolikuid töötamiseks väljaspool eluruumisid ja kummeeritud voolikud töötamiseks eluruumides, et mitte märja voolikute läbi rikkuda kallist tubade mööblit.

2) Surve või väljaviske voolikute normaal pikkus on 15 m., pikemate voolikute kuivatamine on raske.

3) Voolikuid tuleb hoida ruumides, mis niisked ei ole ega ka liig soojad.

4) Vähemalt üks kord aastas — kevadel — tulevad kõik voolikud lahti rullida, värske õhu käes aga mitte päevapaisel, neid tuulutada, ja ülevaadata kas nad on terved.

5) Surve voolikutega tuleb tulekahjudel ja harjutustel ettevaatlikult ümberkäia, neid ei tohi mööda maad tirida ega järske pöördeid teha. Käänakute juures suuremaid ringe teha.

6) Voolikuid ei tohi tõmmata üle teravate plankude, müüride, palkide ja lattide, millel naelad sees. Neid ei tohi asetada üle palavate tukkide või sõe, ega põleva hoone seinte lähedale, kus nad maha langevate seinte osade läbi rikutud võivad saada.

7) Kui voolikute liin tõmmatakse hoonete kõrgematesse osadesse, siis tuleb voolikuid kinnitada redelite, seinte, akende või katuse külge.

8) Kui voolikute liin üle teede viiakse, siis tuleb valvata, et neist üle ei sõideta ega peale ei astuta.

9) Voolikute ühendajaid ei tohi lasta maha kukkuda kivide ehk teiste kõvade asjade peale.

10) Veeandmisel, iseäranis mootorpritsidega, tuleb veerõhumist vähehaval suurendada ja mitte üle 6 atm., kui tarvis ei ole iseäranis kõrgele vett anda.

11) Kui voolikud mõnes kohas vett ei pea, siis tuleb vigastele kohtadele lapid peale siduda ehk klambrid ümberpanna.

12) Sarnasteks lappideks tuleb valmistada vanu voolikuid neile sidumise paelu külge pannes.

13) Suurema külma juures ei tohi pritsi seisma jätta, vaid pikkamisi töötada ja vee voolu voolikutes alal hoida, vastasel korral külmetab vesi voolikutes jääks.

14) Külmetanud voolikuid ei tohi kokkupanemiseks murda, neid tuleb asetada redelite peale ja terves pikkuses kanda, ehk neid mitmes kohas sooja

veega $\frac{1}{2}$ m. ulatuses ülessulatada ja nendes kohtades kokkupanna.

15) Külmetanud voolikud kodus viibimata sooja ruumi viia, kus nad kiirelt ülesulavad.

16) Pärast voolikute tarvitamist tulekahjudel ehk harjutustel tulevad nad mustusest puhtaks pesta ja pehme harjaga puhastada.

17) Pärast puhastamist tulevad voolikud kuivama panna võimalikult terves pikkuses, kui see aga võimatu siis nii, et mõlemad otsad alla ripuvad. Kõige kohasem on voolikuid kuivatada selleks ehitatud pritsikuuride tornides.

18) Kuivatamise juures tuleb voolikuid kaitsta põletava päevapaiste eest. Kuivatada voolikuid selleks püstitatud palkide otsas ilma kaitseta päeva ja vihma eest on kahjulik.

19) Kui voolikud on kuivad, siis tuleb neid veel kord puhastada pehme harjaga, katkised kohad äraparandada ja ühendajaid proovida, kas nad korras.

20) Ainult täiesti kuivi voolikuid (pehmeid) võib kokku rullida ehk asplite peale ajada.

21) Kus voolikuid asplite peale ei panda tulevad nad keskelt kokkurullida, ühendajaid kergelt kokkukeerata ja rull nõõriga kinnitada.

22) Asplite peal voolikuid mitte väga pingult rullida, ühendajaid mitte ühe teise peale paigutada,

23) Asplite peale tuleb veekindel kate panna kaitseks tolmu ja niiskuse eest.

24) Voolikuid, mis mitte asplite peale mahutatud, tuleb hoida lattidest ehitatud riilitel, kus õhu ligipääsemine võimalik.

25) Imevvoolikute normaalpikkus on 2 m. ja iga pritsi jaoks peaks olema vähemalt 4 voolikut.

26) Imev- või spiraalvooliku puldanriide kaitseks peaks saama nõõr ümberpunutud iga spiraali vahele ja tema vasest sõela kaitseks viitsadest punutud korv.

27) Imevvoolikutele ja kummeeritud survevoolikutete tuleks talkumpulbrit sisseraputada.

28) On väga soovitatav, et kõikidele pritsidele oleksid ühesuguse vindiga ja läbimõõtudega ühendajad.

29) Kus voolikute läbimõõdud ühesugused ehk peaaegu ühesugused, kuid ühendajate vindid mitmesugused tuleks teha lasta sellekohased vahetükid, mis vastaksid Liidu poolt müüdavale normaal vindile.

30) Vabrikud ja töökojad, kes tule-
tõrje pritse ja ühendajaid valmistavad, peaksid tarvitusele võtma Liidu poolt müüdavate ühendajate vindid.

A. P.

Uued tuletõrje ühingud.

Kaelase vabatahtlik tuletõrje ühing, Kaelase vallas, Pärnumaal, registreeritud 13. detsembril 1930. a.

Läsna vabatahtlik tuletõrje ühing, Aaspere vallas, Virumaal, registreeritud 23. detsembril 1930. a.

Uued Liidu liikmed.

Liidu juhatuse koosolekul, 19. veebruaril, võeti Liidu liikmeteks vastu:

Kukruse vabatahtlik tuletõrje ühing, Suuremõisa valla vabatahtlik tuletõrje ühing, Tammistu vabatahtlik tuletõrje ühing.

Hoolsusmärkide saajad.

Liidu juhatuse koosolekul, 19. veebr. otsustati järgmistele tuletõrjujatele annetada hoolsusmärgid:

Kiku-Aruküla v. t. ü.: Kuldmedal: Jakob Strandmann.

Pikalaenu panga Vene Balti tehase t. komando: 1. järgu rist: Anton Sõhar.

Kilingi-Nõmme v. t. ü. 1. järgu rist: Jüri Kutsar. 3. järgu rist: Andres Purju, Tõnis Paltmann, Jaan Pilisner. Kuldmedal: Heinrich Paltmann, Nikolai Paltmann. Hõbemedal: Imanta Johanson.

Mustapeade tuletõrje komando: 1. järgu rist: Kurt Bringentoff, Otto Sachker. 3. järgu rist: Arthur Saar.

Läti tuletõrje seadus.

Toome tutvunemiseks ja võrdluseks Läti seimi poolt vastuvõetud Läti tuletõrje seaduse.

I. Tuletõrje üldine järevalve.

1. Üldise järevalve suhtes tuletõrje allub siseministeeriumile.

2. Üldine tuletõrje juhtimine on usaldatud siseministeeriumi ehitusosakonnale, mille juures tegutseb tuletõrje nõukogu ja inspektor.

3. Tuletõrje nõukogu koosneb 9 liikmest: ehitusosakonna juhatajast ehk tema asetäitjast, kes on esimeheks, 2 siseministeeriumi ja 1 rahaministeeriumi esitajast, 1 esitajast Läti Tuletõrje Liidust, 1 Linnade Liidu esitajast, 1 maa omavalitsuste liidu esitajast, 1 esitajast Läti kinnitusseltside liidust ja 1 esitajast tulekinnituste keskkoooperatiivide organisatsioonidest; viimased kaks esitajat kinnitab siseminister.

4. Tuletõrje nõukogu istang on otsusevõimeline, kui sellest võtab osa vähemalt pool liikmetest, nende hulgas esimees ehk tema abi. Kõik küsimused lahendatakse nõukogu lihtsa häälteenamusega. Kui hääli ühepalju, otsustab küsimuse juhataja.

5. Ehitusosakonna ülesanded tuletõrje asjus on järgmised:

1) väljatöötada üldise iseloomuga seaduste ja määruste kavasad tuleõnnetuste vastu võitlemisel;

2) kontrollida ja esitada siseministrile kinnitamiseks linna ja maa omavalitsuste ja tuletõrje organisatsioonide liitude poolt väljatöötatud määrusi tuleõnnetuste vastu võitlemisel, korstnate ja teiste suitsujuhede ehitamisel ja puhastamisel;

3) kontrollida tuletõrje organisatsioonide ja nende liitude ettepanekuid ehitusosakonna korralduses olevate summade jagamisel ja esitada siseministrile nende summade lõpulikku jaotamise kava kinnitamiseks;

4) kontrollida riigiasutuste ja omavalitsuste, samuti ka tuletõrje organisatsioonide tegevust tuletõrje seaduste ja määruste täitmisel;

5) kontrollida tuletõrje organisatsioonide lubatud summade seadusepärast kasutamist;

6) esitada siseministrile kinnitamiseks tuletõrje vormi ja märkide kavandeid;

7) algatust teha uute tuletõrje organisatsioonide asutamisega;

8) ülesvõtta rahuldamatult töötavate vabatahtlikkude tuletõrje organisatsioonide sulgemise küsimust ja esitada neid algatusi siseministrile kinnitamiseks.

6. Eelmises (5) punktis nimetatud küsimused antakse enne otsustamiseks saatmist arvamise avaldamiseks tuletõrje nõukogule.

II. Kohalikud tuletõrje organisatsioonid ja nende ülevalpidamine.

7. Kaitseks tule vastu ja tuleõnnetuste puhul abiandmiseks on olemas: riigiasutuste, omavalitsuste, eraettevõtete ja vabatahtlikkude tuletõrjajate ühingud.

8. Riigiasutuste tuletõrje organisatsioonid asutatakse tarviduse järgi, teatades sellest ehitusosakonnale. Ülevalpidamise kulud kannab riik.

9. Omavalitsuste tuletõrje organisatsioonid asutatakse vajaduse järgi, millise eesmärgiga võivad ühineda mitmed omavalitsused. Organisatsioonide kulud kaetakse omavalitsuste vastavast eelarve summadest.

10. Omavalitsuste tuletõrje organisatsioonid asutatakse linnades, kus puuduvad vabatahtlikud tuletõrje organisatsioonid ehk kus nad rahuldavalt ei tööta.

11. Kui linna omavalitsus oma tuletõrje organisatsiooni üleval ei pea, siis tulevad omavalitsuse eelarvesse ülesvõtta summad rahuldavalt töötavatele vabatahtlikkudele tuletõrjajate organisatsioonidele, määruses ettenähtud ulatuses. Summade määramine sünnib omavalitsuse departemangu teadmisel.

Märkus: Omavalitsuse eelarve summadest kaetakse vabatahtlikkude tuletõrjajate organisatsioonide väljaminekud, mis tekkinud ühenduses tulekustutamise (vesi, tuletõrje riistade vedu, küte, määre j. t. kulud).

12. Eraasutuste ja ettevõtete tuletõrje organisatsioonid asutatakse nende ettevõtete ja asutuste juures ja nende ülevalpidamisel.

13. Vabatahtlikkude tuletõrjajate organisatsioonid tegutsevad siseministeeriumis registreeritud põhikirja alusel. Registreerimise avaldus peab kandma vähemalt 5 organisatsiooni asutaja allkirja. Avaldusele lisatakse juurde põhikiri kolmes eksemplaris. Organisatsiooni avalduse esitaja volituse, põhi-

kirja kokkuseadmise ja edasikaebtuse kord on ettenähtud seltside, liitude ja poliitiliste organisatsioonide seaduse 10, 11 ja 12 pnkt.

Märkus: Omavalitsuse ja eraettevõtete ning asutuste, samuti ka vabatahtlikkude tule-
tõrjajate organisatsioonid, kelle põhikirjad kin-
nitatud ringkonnakohtus, peavad oma põhikir-
jad registreerima siseministeeriumis.

14. Peale tule-
tõrjajate organisatsiooni põhikirja registreerimist vastav asutus teatab sellest kahe nädala jook-
sul organisatsiooni asutajaile, saates neile ühe põhikirja eksemplari pealkir-
jaga registreerimise üle. Organisatsiooni registreerimise üle kuulutatakse „Riigi Teatajas“. Kuulutuse kulud kan-
nab organisatsioon.

15. Ehitusosakonna korralduses ole-
vad summad koosnevad riigi eelarves selleks vajaduseks ettenähtud summa-
dest.

16. Eelmises (15) punktis tähenda-
tud summad kasutatakse tulekaitse, tule-
kustutuse või abiandmise otstarbeks. Summad antakse välja kaks korda aastas.

17. Tule-
tõrjajate organisatsioonidele määratud toetused tulevad kasutada selleks määratud otstarbeks, vastasel korral, kui ehitusosakond leiab, et need summad on kasutatud teiseks otstar-
beks, võib neid tagasi nõuda.

18. Arvepidamine toetuste üle sün-
nib kooskõlas sise- ja rahaministeeriumi määrustega.

19. Vabatahtlikkude tule-
tõrjajate organisatsioonid esitavad ehitusosakon-
nale aastaaruanded.

II. Tule- tõrjajate õigused, kohustused ja vahekorrad riigi- ja omavalitsusasu- tuste vastu.

20. Tulekahju kohal kõik tule-
tõrje komandod ja kodanikud alluvad koha-
liku omavalitsuse tule-
tõrje peamehele ehk tema asetäitjale, kuid kus omava-
litsuse tule-
tõrjajaid ei ole, tule-
tõrje nõukogu poolt kinnitatud vabatahtliku organisatsiooni peamehele.

21. Kui tule-
tõrjajate jõud osutub nõrgaks suurema tulehända ja kahju kõrvaldamiseks, peavad tule-
tõrjajate peamehe, politsei ehk omavalitsuse esi-
taja korraldusel tulekustutamise töödest osavõtma kõik töövõimelised kodani-
kud, kooskõlas siseministeeriumi poolt väljakuulutatud määrustega. Tulekus-

tutamise töödest peab osavõtma ka sõjavägi, kooskõlas määrustega, mis väljaantud sõja- ja siseministri poolt.

22. Metsade, soode ja rabade põle-
misel politsei, kohaliku metsaametniku ehk omavalitsuse esitaja korraldusel ja juhatusel peavad tulekustutamise ja abiandmise töödest tarviduse korral osavõtma kõik töövõimelised elanikud 15 klm. sõõris. Tuleõnnetuse juhtumisel tulevad kaasa võtta tulekustutuse abinõud, mis vastava isiku juures hoiul.

23. Suurte tuleõnnetuste puhul, koos-
kõlas siseministeeriumi poolt väljaantud juhtnõõridega, tööstus-ettevõtetes, ärides ja riigi- ning omavalitsusasutus-
tes tulevad ametlikohuste täitmisest vabastada viibimata kõik vabatahtliku tule-
tõrje organisatsiooni liikmed, et nad võiksid tulekustutamise töödest osa-
võtta. Suurtel tuleõnnetuste juhtumistel tulevad töölt vabastada kõik töölisel, peale hädavajalikkude. Vastava kor-
ralduse selleks teeb tule-
tõrje peamees ehk politsei.

24. Raudteede ja aurikute omanikud peavad tule-
tõrje pealiku nõudel tule-
tõrje korraldusse andma nende korral-
duses olevad veoabinõud komando edasitoimetamiseks ja andma oma abi tulekustutamisel. Edasitoimetamist riigi raudteedel ehk riigi laevadel toimetata-
kse maksuta. Era-
raudteede ja lae-
vade omanikkude kulud tasutakse riigi ehk vastava omavalitsuse asutuse poolt, kooskõlas määrustega, mis väljaantud sise- ja rahaministri poolt.

25. Tulekahju korral, tule-
tõrje peamehe nõudmisel autode, hobuste ja teiste liikumise vahendite omanikud peavad oma liikumise vahendid tule-
tõrje korraldusse andma. Selle määruse alla käivad ka riigi ja omavalitsuse asutused. Hobuste ja teiste liikumise-
vahendite omanikkudele, välja arvatud riigi- ja omavalitsuse asutused, makse-
takse tasu riigi ehk omavalitsuse asu-
tusest vastava taksi järgi.

26. Kustutades ja kaitstes tuld, on tule-
tõrje komandol õigus oma peamehe juhatusel ehk ülesandel minna ja kor-
raldusi teha kõigis ruumes ja majades. mis ähvardatud tule poolt.

Rikutud ja lõhutud riistade eest, mis võetud tulekahju korral eraisikute käest, tasub kohalik omavalitsus oma äranägemise järgi.

27. Korraldusi ähvardatud, kuid veel mittepõlevate hoonete ehk nende osade, plankude jne. mahalõhkumiseks tulekahju kustutamise eesmärgil, annab tuletõrje komando peamees, politsei ehk omavalitsuse esitaja nõusolekul, kui viimased juhtuvad kohal olema. Mahakiskumist võib alata, kui see on hädavajalik.

Märkus: Kahjud, mis tekkinud mahalõhkumisega, on võrdsed kahjudega, mis tekkinud tulekahju läbi.

28. Omavalitsus ehk politsei võib nõuda tuletõrje organisatsioonilt kiiret abi suuremate õnnetuste korral, kui on tarvilikud tuletõrje abinõud ehk tuletõrjujate töö. Tuletõrje organisatsioonidel on abiandmine ilma tasuta sunduslik kohalikus tuletõrje raioonis, kuid vajaduse korral ka väljaspool seda raiooni.

29. Tuletõrje organisatsioonide liikumatud varandused, kuivõrd need on tarvilikud organisatsioonide otsekohesteks vajadusteks, autod, hobused, vankrid, kustutamise abinõud, samuti ka kõik teised liikumise vahendid on va-

bad kõigist riigi- ja omavalitsuse mak- sudest. Sõjaväe mobilisatsiooni ja sõja korral ei rekvireerita ülalnimetatud abinõusid sõjaväe vajadusteks. Tule- tõrje organisatsioonide kirj vahetus riigi- ja omavalitsusasutustega on tem- pelmaksust vaba. Samuti on tuletõrje organisatsioonide poolt korraldatud pi- dud vabastatud lõbustusmaksust, kui puhas sissetulek läheb tulekahjude vastu võitlemiseks.

30. Tulekustutamise abinõud, mis tuletõrje organisatsioonid saavad vä- lismaalt, on tollivabad, kui need telli- mised on kinnitatud ehitusosakonna poolt, väljaarvatud riigiasutuste telli- mised, millised kinnitab vastav amet- kond.

31. Lähemaid juhatusi ja määrusi annab siseministerium. Selle seaduse jõusseastumisega kaotavad oma jõu end. Vene seaduste kogu III ja VIII kõide, Eesti ja Liivimaa talupoegade seaduse ja Balti provintsi seaduse 1060 p.

Seadus on seimis vastu võetud 1930. a. 5. detsembril.

Tallinna sadama vabatahtliku tuletõrje ühingu kursused

Tallinna sadama vabatahtliku tule- tõrje ühingu korraldusel on praegu käimas huvitavad tuletõrje kursused. Kavas on: tuletõrje ajalugu, tuletõrje taktika, päästetööd, voolikud ja nende korrashoid, käsikustutajad, plahvatus- mootorid, ehitusteadus, tulekahju põh- jused ja nende jälgimine, paremused üksikutes Eesti tuletõrjedes, esimene

abi, gaasikaitse jne. Lektoriteks on hrad H. Maide, V. Peterson, kapten major Anton, A. Pirker, E. Brett, E. Berggrün, ins. E. Avik, ins. H. Tärna, Dr. Voogas, keemik Köster, A. Kopler. Kursused on kaks korda nädalas à 2 tundi ja kestavad 13. veebruarist kuni 16. märtsini.

Tuletõrje Kuremäel.

4. ja 5. jaanuaril s. a. korraldas tu- letõrje instruktor A. Pirker kursuse, Kuremäe tuletõrje ühingu, Virumaal. Ühingul on 2 käsipritsi, neist üks vana konstruktsiooniga, mis ülevaatu- sel ei töötanud; tuli prits täiesti lahti võtta ja siis selgus, et pärast viimast pritsi tarvitamist oli vesi pritsi ventiilide kambrisse jäänud ja seal jääks muutunud. Tuletõrje juhatus on näh-

tavasti rohkem oma jõudu tarvitanud seltsimaja korraldamiseks ja seega tu- letõrje abinõud vähe hooletusesse jät- nud. Pritsid said kordaseatud ja ju- hatust antud nende edaspidiseks kor- rashoidmiseks. Pärast kursust olid lä- birääkimised väga elavad ja asjalikud, said lahendatud sisemised arusaama- tused ja võib loota, et Kuremäe tule- tõrje saab edukalt töötama.

Tulekahjud Tallinnas 1930. a.

Möödunud aastal kutsuti Tallinna linna tuletõrje komandot välja 119 korda, tulekahjusid oli 114, nendest väljaspool Tallinnat 6, nii et Tallinna linna piires juhtus üldse 108 tulekahju. Viimase kümne aasta jooksul juhtus Tallinnas tulekahjusid, ehk kutsuti tuletõrjet välja:

1920 aastal . . .	94 korda
1921 " . . .	113 "
1922 " . . .	95 "
1923 " . . .	106 "
1924 " . . .	93 "
1925 " . . .	107 "
1926 " . . .	106 "
1927 " . . .	103 "
1928 " . . .	102 "
1929 " . . .	138 "
1930 " . . .	119 "

Möödunud aasta tulekahjust linnapiirides olid: 4 suurt tulekahju, 14 keskmist, 63 väikest tulekahju ja 27 tahma põlemist.

Suur tulekahjusid oli: A.-S. Rotermani elevaator ja viljaaidad. See tulekahju oli oma kahju suuruse poolest suurim tulekahju Eestis. Viljapõlemine kestis ligi 2 nädalat. Tulekustutamisest võtsid osa kõik Tallinna tuletõrje jõud. 8. veebruaril põles Tehnika tänaval Rossmanni elumaja. Tuli sai alguse paukpadrunite valmistamisel tekkinud plahvatusest. Tules said surma vend ja õde. Tuli oleks seal võinud väga hädaohtlikult levineda, kuid tänu

tuletõrje rutulisele ja energilisele abile, saadi tulest ruttu võitu.

13. mail põles U. Sadama tänaval nr. 11 ludeikini — Kangro saeveski ja 17. augustil Koplis, Bekkeri tehases, Raschau sae ja lauaveski.

Keskmi tulekahjusid oli 14, neist mitmesugustes tööstustes 6, elumajades 4 ja kõrvalistes hoonetes 4 tulekahju.

Väljaspoole Tallinnat käisid Tallinna tuletõrjed abiandmas 31. juulil Piritall, 1. augustil Kose—Kallastel, 23. ja 30. oktoobril Harkus — Harku koloniis, 29. jaanuaril Nehatu vallas ja 16. oktoobril Nõmmel.

Tallinna vabatahtlikke tuletõrjujaid kutsuti välja 1930. a. jooksul häire kaudu 4 korda.

Tallinna Noortemeeste vabataht. tuletõrje komando sõitis välja 65 korda, oli tegevuses 11 korda.

Kõige rohkem tulekahjusid oli veebruaris, mais, septembris ja detsembris.

Tulekahjude algus oli kella 12 l. kuni ööse kella 12-ni 83 korda. Ööse kella 12 kuni lõunani 36 korda.

Linna tuletõrje komando kustutas suurema osa tulekahjusid juba kohe alguses, tarvitades hüdropulti 25 korda, mootorpritsi 6 korda, veeautot turbiinpumbaga 45 korda, autopritsi 9 korda.

Peale selle käis tuletõrje komando vett välja pumpamas suurvihma sadude ajal keldrikorteritest 9 korda.

E. T.

Eesti Tuletõrje Liidu kirjastusel on ilmunud ja saada:

1. Tuletõrjuja käsiraamat	Hind	125 senti.
2. Tuleõnnetused ja nende ärahoidmine . . .	"	5 "
3. Tulekaitse	"	10 "
4. Juubeli album	"	100 "
5. Tuletõrje Teated 1923. a. — 1930. a., üksikute numbrit e hind	"	5 senti.

Tuletõrje kursus Kohtla põlevkivi kaevanduses.

10. ja 11. jaanuaril korraldas Liidu tuletõrje instruktor A. Pirker 2 päevalise kursuse Kohtla kaevanduses, millest osavõtsid: Kohtla ja Kukruse kaevanduse tuletõrjed, Peeri, Järve, Saka ja Kohtla valla tuletõrjed, kokku 142 m. Esimesel päeval seletas instruktor pikemalt tuletõrje õigusi ja kohuseid, tuletõrje seaduse ja sundmääruste järel. Teisel päeval olid kõik tuletõrjed ilmunud oma pritsidega, oli kavatsus üldist harjutust korraldada, kuid kõva külma jalumetuisutõttu oli see võimatu läbiviia.

Selletõttu töid tuletõrjed üksikult oma pritsid Rahvamaja eesruumi, kus instruktor pritside head ja pahad omadused äraseletas ja juhatus andis nende korrashoidmise kohta.

Pärast seda pidas loengu tuletõrje taktika ja sisemisekorra kohta, mida tähelepanelikult kuulati. Kaevanduse

juhatus oli kursuse pidamiseks lahkesti oma Rahvamaja avarad ruumid lubanud. Kaevanduse abidirektor, hra Rosenberg, viibis kogu aeg kursusel ja hoolitses selle eest, et viibimine kursusel sai kõikidele meeldivaks tehtud.

Kursuse lõpul avaldati tänu Liidu juhatusel kursuse korraldamise eest, mille peale kaevanduse orkester tuletõrje hümmi mängis. Avaldati soovi et suvel tuleks korraldada ühine harjutus ja manööver, mis nüüd korraldamata jäi.

Pärast kursuse lõppu läksid tuletõrjed Järve tuletõrje seltsimajasse, kus oli väike sõbralik koosviibimine korraldatud, jätkati kursusel üleskerkinud küsimuste selgitamist. Peeti kõnesid ja lauldi isamaa laulusi orkestri saatel. Koosviibimine jättis kõikidele hea mulje.

Palju tänu kaevanduse juhatusel ja tuletõrje peamehele h. Kunstmannile.

Vähemaid tuletõrje abinõusid, mütsiembleeme, märke, nõöpe, ja kirjandust: põhikirju, aruande lehti, liikme raamatuid, müüakse Liidu laohinnaga:

Tartus:

Vana uul. nr. 1 A. Reinkordti äris, tel. 790.

Narvas:

Joala tän. nr. 26 Jaan Essensoni puduk. tel. 207.

Rakveres:

Pikk tän. 11 Roman Jürgensi äris, tel. 247.

Pärnus:

Rüütli tän. nr. 41 K. Lorenzi äris. Telefon 31.

Samas kohtades võetakse vastu ka tellimisi igasuguse muu tuletõrjajate varustusele.

53. Kohtu- ja siseministri määrus riigi- ja omavalitsuse elukutseliste tuletõrjujate vormiriiete kohta.

Alus: Tuletõrje seadus § 25 (RT 72/73 — 1924).

Riigi- ja omavalitsuse elukutselistele tuletõrjujatele kinnitatakse järgmine vormiriie:

I. Suvimüts.

Mustast kalevist, juurelisatud joonises näidatud vormis. Mütsi rumm ühest tükist, tagumise õmblusega. Rummu kõrgus 50 mm. Mütsi nokk mustast ehtsast või imiteeritud nahast, laius keskkohalt ettepoole 50—55 mm. Lakknahast tormirihm, 10—15 mm. lai, kinnitatud rummu külge kahe 15 mm nõõbiga. Mütsi rummu ülemist ja alumist äärt ning põhja piirab sinine kant.

Mütsimärke kantakse mütsi ees: tuletõrje märk mütsi rummul ja tuletõrjet ülevalpidava asutise lipu värvides emaleeritud, ümmargune märk (rosett), läbimõõduga kuni 20 mm — ülemise ääre keskkohal. (Vaata joonis 1.)

K-do ülematel, abiülematel, jaoskonna juhtidel ja abijuhtidel on mütsi rumm mustast siidsametist. Suvekuudel võivad nad kanda valget mütsi katet.

II. Talimüts.

Mustast kalevist, nõndanimetatud „läkiläki“, ovaalitaolise pealeõmmeldud põhjaga, mis on äärestatud sinise kandiga, ilma noka ja tormirihmata. Eesosa ja allakeeratav kõrvalappidega osa mustast parankist või karakullist. Mütsi kõrvalappide otsad käivad üle mütsi põhja üksteise peal, kinnitatud paremal pool ühe 15 mm nõõbiga. Eesosa keskkohale on asetatud suvimütsil olevad mütsmärgid. (Vaata joonist 2.)

K-do ülematel, abiülematel, jaoskonna juhtidel ja abijuhtidel on mütsi ovaalitaoline pealeõmmeldud põhi sinisest kalevist.

III. Kiiver.

Valgevasest või nahast, madala harjaga, nahast tormirihmaga ja kuklakaitsega. Kiivri keskkohal ees tuletõrjet ülevalpidava asutise märk valgest metallist.

Jaoskonna juhtidel ja abijuhtidel on kiiver valgevasest või nahast, kõrge harjaga ja soomus-tormirihmaga. Tormirihma kinnitise all rosett riigivärvides, läbimõõduga 50—55 mm (paremal

pool). Kiivri ees keskkohal tuletõrjet ülevalpidava asutise märk valgest metallist.

K-do ülematel ja abiülematel nikkel- või nahkkiiver kõrge harjaga ja soomus-tormirihmaga. Tormirihma kinnitise all rosett riigivärvides, läbimõõduga 50—55 mm (paremal pool). Kiivri ees keskkohal tuletõrje ülevalpidava asutise märk kullakarva metallist. Märgi suurus 110×95 mm.

IV. Kuub.

Mustast kalevist, taljes õmmeldud, veidi ülestõstetud rinnaga. Pikkus kuni jalgade lahkjooneni. Kuue hõlmad käivad kokku keset rinda, vasak pool paremal peal, viie 22 mm nõõbiga ühes reas, ülemine nõõp 3 sm kaugusel kaalusest ja alumine talje kohal. Rinnal sisseõmmeldud taskud, milliste peal kolmenurgeline väljalõikega lapid: otsad 6 sm ja kumeralt väljalõigatud keskkoha ots 7 sm lai. Külgedel horisontaaljoones sisseõmmeldud taskud, milliste peal 6—7 sm laiad lapid. Rinnaja küljetasku lapid äärestamata ja nõõpideta. Seljatagune ühest tükist. Kahe küljeõmblusega. Krae alumine äär ja otsad äärestatud sinise kandiga. Krae kõrgus 5—6 sm (oleneb kaela pikkusest). Krae otstel tuletõrjet ülevalpidava asutise hõbekarva läikiv märk. Kraele on hõbekarva märk asetatud krae otstest 30 mm tahapoole, mõõtes märgi keskpunkti. Käiste suud kuue riidest, kinniõmmeldud tulpidega. Tulbid on 9—10 sm laiad ja äärestatud õmbluse kohalt sinise kandiga. Pagunid kuue riidest, äärestatud sinise kandiga. Paguni alumine ots 5 sm ja ülemine ots 4 sm lai ja lõpus jookseb teravalt kokku, mõlemad küljed 11 sm pikad; pagun keskelt mõõtes 12 sm pikk. Paguni ülemises otsas üks 15 mm nõõp öla külge kinnitamiseks. (Vaata joonist 3 ja 4.)

a) K-do ülematel ja abiülematel rinnatasku lapid äärestatud sinise kandiga. Mustast siidsametist ühekordne püstkrae, mille alumine ja ülemine äär ning otsad on äärestatud sinise kandiga. Krael on tuletõrjet ülevalpidava asutise hõbekarva, osalt emaleeritud

märk. Kraele on tähendatud märk asetatud krae otstest 30 mm tahapoolle, mõõtes märgi keskpunkti. Käiste tulpidel kaks 15 mm nõopi. Pagunid mustast siidsametist, äärestatud sinise kandiga. Paguni peal: k-do ülematel — paguni laiemal osal üks kuni 35 mm läbimõõduga läikiv kullakarva tuletõrje märk, pealpool seda märki kaks kuni 25 mm läbimõõduga hõbekarva täрни (vaata joonist 5); abiülematel — paguni laiemal osal üks kuni 35 mm läbimõõduga läikiv kullakarva tuletõrje märk, pealpool seda märki üks kuni 25 mm läbimõõduga hõbekarva tärn.

b) Jaoskonna juhtidel ja abijuhtidel sarnanevad rinnatasku lapid, pagunid, krae ja käiste tulbid k-do ülemate omadega, arvatud välja pagunil olevad ameti tunnismärgid. Paguni peal: jaoskonna juhtidel — piki keskaika pagunit kaks kuni 15 mm läbimõõduga hõbekarva täрни; abijuhtidel — pagunil üks kuni 15 mm läbimõõduga hõbekarva tärn.

d) Iseäralistel ja pidulikkudel juhtudel võivad k-do ülemad kanda kuni 4 mm läbimõõduga hõbekarva läikivast nõõrist (paelast) punutud pagunid. Laius kuni 4 sm, pikkus 12—13 sm. Neil pagunitel on ametiastmele vastavad tunnismärgid kõik kullakarva. Jaoskonna juhtidel ja abijuhtidel — kuni 3 mm läbimõõduga hõbekarva läikivast nõõrist (paelast) punutud pagunid. Laius kuni 3 sm, pikkus 11—12 sm. Neil pagunitel on ametiastmele vastavad tunnismärgid kõik kullakarva. Neid paguneid palitult ja sinisest riidest suvekuuel ei kanta. Need pagunid ei sarnane punumisviisi poolest vabalt tuletõrje, politsei ja vangimajade ametnike omadega.

e) Suvekuudel võivad k-do ülemad, abiülemad, jaoskonna juhid ja abijuhid kanda musta kuue lõike ja kirjelduse järgi valgest riidest kuube. Sellel kuuel puuduvad kõik sinised äärestised. Pagunitel, mis on samast riidest, on ametiastmetele vastavad tunnismärgid nagu mustal kuuel. Krae ühekordne püstiseisev ja selle märk nagu mustal kuuel.

g) Vanematel tuletõrjujatel kuub samasugune (vaata kirjeldust IV), arvatud välja pagunid. Need on kuue riidest, äärestatud sinise kandiga, keskel pikuti üle terve paguni jookseb 15 mm lai sinisest kalevist riba ja selle riba

keskel pikuti kuni 3 mm läbimõõduga valge või läikiv hõbekarva nõõr. (Vaata joonist 6.)

h) Sanitaaridel kuue vasakul käisel, allpool küünarnukki, valgest riidest käeside punase ristiga. Sideme laius kuni 8 sm.

V. Suvikuub.

Puuvillasest tumesinisest riidest, pikkus vööle asetamise järel 2—5 sm kõrgemal jalgade lahkjoont. Ömblused külgedel. Rinna lahtilõige kuni 25 sm kaeluse alumisest äärest allapoolle ning kinnipandav kolme 15 mm nõõbiga. Ülemine nõõp 3 sm krae alumisest äärest allpool, teised nõõpide vahed ühesuurused. Rinna lahtilõige pealmine äär 35 mm lai. Rinnal pealeõmmeldud lappidega taskud 12×13 sm ühe 15 mm nõõbiga. Selg vöörhima kohalt kroogitud, s. o. kahe krookpaela abil nii kokku tõmmatud, et ei jääks volte kuue esiküljel ja külgedel. Küljeõmbluste kohale on krookpaela kõrgusel asetatud haagid vöörhima hoidmiseks, nii et vöörhima keskkohal oleks 2 sm krookpaelast kõrgemal. Kaenla all voodririidest higitlapid. Krae pehmeõitu, 4—5 sm kõrge, valmistatud ühekordsest pealisriidest, kahekordsest vaheriidest ja voodrist, kinnipandav eest kahe 15 mm nõõbiga. Krael märke ei kanta. Käised kahe õmblusega, sarnased musta kuue käisega. Käiste otsas kahe 15 mm nõõbiga kinnipandavad tulbid. Tulbi laius 8—9 sm. Pagunid samast riidest, millel on ametiastmele vastavad tunnismärgid nagu mustal kuuel. Suvikuuel puuduvad kõik sinised äärestised. (Vaata joonist 7.)

VI. Püksid.

Mustast kalevist harilikud pikad püksid, mis ülevalt laiemad ja alt kitsamad lõigatud ning vabalt ümber jala hoiavad. Välimise külje õmblus on äärestatud sinise kandiga.

K-do ülematel ja abiülematel kummalgi pool sinist äärekanti (vaata joonist 8) 2 mm eemal 2 sm laiad sinisest kalevist paelad.

VII. Palitu.

Mustast kalevist üksteise peale käivate ja üle rinna ulatavate hõlmadega. Selg kraest kuni alumise ääreni ulatava peidetud 14—15 sm sügavuse voldiga ja kahe küljeõmblusega. Palitu on tal-

jesse tõmmatud pöönaga. Pöön lahtine, ühest tükist, keskelt kuni 4 sm lai. Pööna otsad ümarikud ja kinnituvad 22 mm nõõpide abil pööna liistude külge, millised seljaõmbluse vahele õmmeldud. Seljavoldi keskel alt äärest 40—50 sm pikkune lõige. Lõike paremal pool kuni 6 sm laiune siil külge õmmeldud, mille peal 15 mm nõõpi. Hõlmad ees, käivad vasak parema peale, kummalgi hõlmal ühesuuruste vahedega kuus 22 mm. nõõpi. Hõlmad ühest tükist; neljanurgeline rinnajagu on näidatud ainult hõlmade läbiõmblemisega. Kummalgi küljel 7 sm laiuse lapiga horisontaaljoones sisselõigatud küljetasku. Taskute pealmisest äärest kuni kaelaaluseni sisseõmblus, mis palitu taljes hoiab. Käiste suud kinniõmmeldud tulpidega; tulpide pealne serv äärestatud sinise kandiga. Krae samast riidest, äärestatud sinise kandiga ja käib eest kinni ühe haagiga. Krae laius eest 10—11 sm ja tagant 8—9 sm. Krae otstel tuletõrjet ülevalpidava asutise läikiv hõbekarva märk. Märk asetatud 35 mm eemale krae alumisest servast.

Palitu pikkus kasvu järgi, allapoole põlvi, kuid mitte allapoole kesksäart ulatuv. Pagunid samad nagu mustal kuuel. (Vaata joonist 9.)

K-do ülematel, abiülematel, jaoskonna juhatäjatel ja abijuhtide krae otstel pealeõmmeldud mustast siidsammest 27 mm laiad sinise kandiga äärestatud ribad (petliitsid), ribad pikkus 10—11 sm. See ilustis on 18 mm krae välimisest servast eemal. Ilustise alumine ots on sisse õmmeldud krae sinise ääristise vahele. Ilustise ülemises otsas üks 22 mm. nõõp. Ilustise (petliitsi) keskkohas tuletõrjet ülevalpidava asutise läikiv hõbekarva märk. Pagunid ja nende peal olevad ametiastme tunnused nagu mustal kuuel.

Talvisel ajal võib palitul kanda pealepandavat musta kõrakullnahast kraed.

VIII. Poolpalitu.

(Tuletõrje meeskonnale.)

Mustast kalevist, sarnaneb palituga (vaata kirjeldust VII). Selg ühest tükist, ilma pöönata. Pikkus 8—10 sm pealpool põlvi. Krae otstel samad märgid nagu palitul. Pagunid nagu mustal kuuel.

IX. Vöörihm.

Harilikuks kandmiseks mustast plattanahast kuni 45 mm lai, matt-hõbekarva

metallist pikliku vormi pandlaga, mille peal tuletõrje matt-hõbekarva märk. Pandla pikkus kuni 5 sm, laius vastav vöörihmale. (Vaata joonist 10).

Tuletõrje meeskonnal must kanepist või nahast päästevöö, tugevate pannalde ja rihmadega. Vöö küljes paremal pool päästekarabiin ja vasakul pool kirves, terava otsaga, nahk- või metallkaitses. Päästenööri kantakse üle parema õla.

K-do ülematel, abiülematel, jaoskonna juhtidel ja autojuhtidel vöö mustast lakknahast, 5 sm lai, harilikult valgest metallist pandlaga ja üle parema õla käiva rihmaga. Vöö vasakul pool kantakse nahk- või metallkaitses kuni 25 sm pikka tuletõrje saagnuga, viimase laius kuni 35 mm.

Pidulikkudel juhtudel kandmiseks kombineeritud sinisest ja mustast siidlõngast ning läikiv hõbekarva nõõrist kujutud vöö 5 sm lai, läikiva hõbekarva metallist pikliku vormi pandlaga, mille peal tuletõrje läikiv kullakarva märk. Pandla pikkus kuni 5 sm, laius vastab vööle. (Vaata joonist 11).

X. Puldan-palitu. (Tulikahjudel ja harjutustel kandmiseks.)

Liivakarva, impregneeritud veekindlast riidest (puldaniist). Mood sarnaneb palituga; selg ühest tükist. Selja peal pöön kahest tükist, kuni 7 sm lai. Pööna otsad seljaõmbluste vahele õmmeldud, pöön käib kinni kahe 22 mm nõõbiga. Käiste suud riidest tripi abil koomaletõmmatavad. Krae otste all ühel pool nõõp ja teisel pool riidest tripp ülestõstetud krae hoidmiseks. Pagunid samast riidest ja neil ametiastmele vastavad tunnused nagu mustal kuuel. Palitu krael ilustisi ja märke ei kanta. Sellel palitul puuduvad kõik sinised äärestised. Pikkus: alla kesksäart ulatuv.

XII. Puldan-ülikond. (Tulikahjudel harjutustel ja kodustel töödel kandmiseks.)

Liivakarva, impregneeritud veekindlast riidest (puldaniist). Kuub mahakeeratud kraega, ühe rea viie 22 mm nõõbiga. Kahe horisontaaljoones küljetaskuga, mille peal kuni 7 sm laiad lapid. Ilma rinnataskuteta. Puuduvad kõik sinised äärestised ja märgid krael. Käiste suud riidest tripiga koomaletõmmatavad. Pagunid samast riidest ja

neil ametiastmele vastavad tunnusmärgid nagu mustal kuuel.

Püksid — pikad harilikud, sinise äärestiseta; külgtaskute kohal vastavad lahtilõiked taskuteta. Pükste värvli küljes riidest traksid.

XII. Kasukas.

Harilik lambanahast pikk kasukas ilma pealisriideta. Suure lambanahast kraega. Kasukas maani ulatuv.

XIII. Saapad.

Säärsaapad ja poolsaapad.

XIV. Kindad.

Lihtsad nahkkhindad (labakad).

Saabaste ja kinnaste kandmise korra määravad k-do ülemad.

Suvekuudel võib vormiriiete peal kanda tumesinisest riidest, impregneeritud, vööga või vööta vihmamanlit.

Nööbid: läikivast hõbekarva metallist, igal nööbil tutetõrje märk. Suurus 22 mm ja 15 mm.

Sinine värv, mida tarvitatakse vormi juures äärestuseks ja muuks, kus värv eraldi pole tähendatud, peab olema „rukkilillesinine“.

Tuletõrjet ülalpidava asutise märgi kinnitab tähendatud asutis. Märgi suurus: 20×30 mm.

Lisa: Joonised.

Tallinnas, 10. jaanuaril 1931.

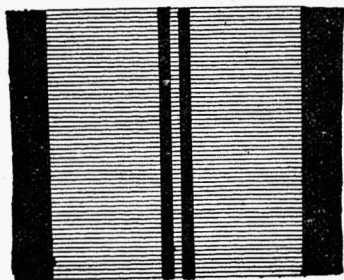
Nr. 2559-p.

Kohtu- ja siseminister

A. Anderkopp.

Politseivalitsuse direktor

N. Reiman.

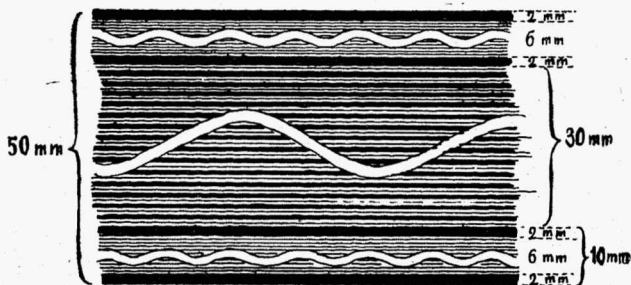
Nr. 8. Pükste kant.
(Vt. kirjeld. VI, 2. lõige.)

Nr. 9. Palitu (esikülg ja selg).
(Vt. kirjeld. VII.)

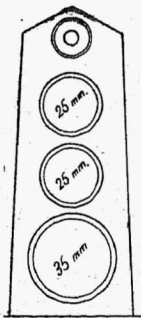
Nr. 10. vöörihma pannaal.
(Vt. kirjeld. IX, 1. lõige.)

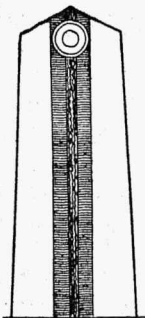
Nr. 11. Vöö.

(Vt. kirjeld. IX, 4. lõige.)

K-do ülematele, abiülematele, jaosk. juhtidele ja abijuhtidele mustast ja sinisest siidilõngast kootud vöö. Hõbekardlõng, kuni 1,5 mm lai, jookseb lainekujuliselt vöö servadel. Keset vööd jookseb suurema lainetusega kuni 2 mm lai hõbe kardlõng.

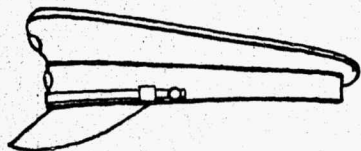
Nr. 5. Pagun.
(Vt. kirjeld. IVa.)
Harilik suurus.
Alumise märgi
suurus kuni
35 mm, pealmiste
tärnide suurus
kuni 25 mm.

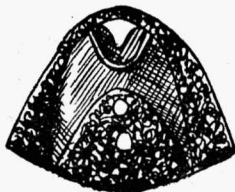
Nr. 6. Pagun.
(Vt. kirjel. IVg.)
Vanem. tule-
tõrjujatele.
Harilik suurus.

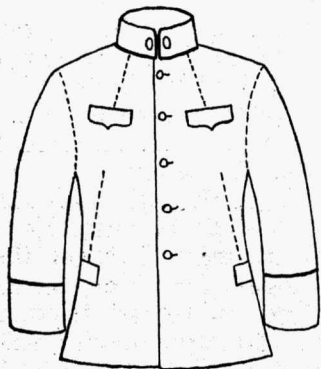
Nr. 7. Suvikuub.
(Vt. kirjeld. V.)

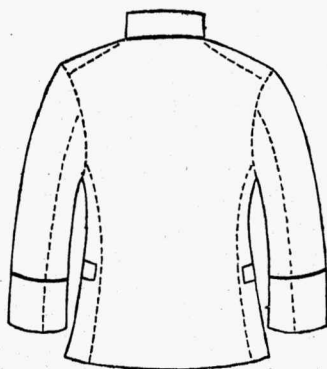
Nr. 1. Suvimüts.
(Vt. kirjeld. I.)

Nr. 2. Talimüts.
(Vt. kirjeld. II.)

Nr. 3. Kuub (esikülj).
(Vt. kirjeld. IV.)

Nr. 4. Kuub (selg).
(Vt. kirjald. IV.)

Tartu tuletõrje 67. aastapäev.

Laupäeval, 7. veebruaril pühitses Tartu vabatahtlik tuletõrje oma 67. aastapäeva Kaitse Liidu ruumides. Pidust osavõtma sõitsid Riist Lāti üleriiklise tuletõrje esitajad hrad J. Kras-tinsh ja N. Laivinsh. Neid võtsid vak-salis vastu Tartu tuletõrje üldjuhataja Eesti Tuletõrje Liidu esimees — hra A. Punga oma adjudandiga, Liidu juhatause abiesimees hra C. Stockmar ja tuletõrje instruktor A. Pirker.

mari ja A. Pirkeri läbi 29 aumärki hoolsamatele tuletõrjutele, kelledest enamus olid harjutustest ja tulekahju-dest osa võtnud 100%—95%.

Eesti Punase Risti poolt annetati päästejaoskonna ülemale Dr. E. An-dersonile 2. klassi aumärk.

Pidulauas peeti rohkesti kõnesid, lasti elada tuletõrjet, linnavalitsust, kin-nitusseltse ja kõiki kes sõbralikult toe-tanud tuletõrjet tema raskete ülesan-

Tartu Wabat. Tuletõrje 67. aastapäev 1. II. 31

Tartu tuletõrje juhatus ühes Lāti külalistega.

Pidu avamise kõnes tervitas Tartu tuletõrje esimees hra O. Allik pidule ilmunud auvõraid ja meeskonda, mille peale tuletõrje hünni lauldi muusika saatel.

Pärast seda tervitas Lāti tuletõrje Liidu juhatause abiesimees hra J. Kras-tinsh Tartu tuletõrjet ja andis üle 4 Lāti Tuletõrje Liidu aumärki, Tartu tu-letõrje esimehele hra O. Allikule ja peamehe abile hra A. Lättile 2. järgu, ja ronijate jaoskonna ülema abile hra S. Muhelile ja vanema adjudandile hra Th. Vedlerile 3. järgu märgid.

Tartu tuletõrje poolt annetati 1. järgu hoolsusmärk Lāti Tuletõrje Liidu esime-hele hra G. Rudzits'ile (haiguse puhul ei saanud Tartu sõita) ja 2. järgu märk hra J. Krastinsh'ile.

Aastapäeva puhul anti välja Eesti Tuletõrje Liidu esitajate hrade, C. Stock-

netetäitmisel. Ronijate jaoskonna ülem, professor Dr. V. Freymann, avaldas tänu Eesti Tuletõrje Liidu juhatausele, tema kasuliku töö eest ja lasi elada pidul viibijaid juhatause liikmeid, hra C. Stock-mari ja A. Pirkeri.

Telegraafi teel olid tervitusi saat-nud Riia linna tuletõrje esimees hra P. Grossmann, Liibavi linna tuletõrje auesimees Dr. Mey, mõlemad Tartu tuletõrje auliikmed ja mitmed teised, kellel võimalus puudus isiklikult pidust osavõtta. Pidust võttis isiklikult osa linna isade kõrval ka linna ema, nagu ta oma sümpaatlikus kõnes toonitas, pr. linnanõunik M. Kurs-Olesk, kes tule-tõrjet tervitas naiste poolt, mis suurt vaimustust tekitas koosviibijate seas.

Vahe peal näidati näitelaval udu-piltides aasta jooksul ette tulnud sünd-muste karikatuurisid sellekohaste nalja-

seletustega. Võimlemise ettekanded näitelaval tuletoorjate pooli olid suurepärased.

Teisel päeval käisid Läti tuletoorje esitajad Tartu tuletoorje depood ja tuletoorje riistu vaatamas, mille rohkuse ja otstarbe kohasuse kohta nad oma imestust avaldasid. Pärast kehakinnitust tuletoorje juhatuses ruumis, millest juhatus terves koosseisus osavõttis, sõitsid Läti esitajad hrad Krastinsh ja Laivinsh lõunase kiirrongiga Riiga, saadetud hra A. Punga ja A. Pirkeri poolt.

Tartu koosviibimisel sai muuseumis nõupeatud Läti ja Eesti Tuletoorje Liitude ühise tegevuse üle.

Tartu tuletoorje oma liikmete arvu — 611 — ja tuletoorje abinõude rohkuse poolest, on kõige esimesel kohal Eestis. Temal on 8 autot, autopritsid, autotank, sanitaarauto, autod mootorpritsidega ja n. e. Tema varanduse väärtus on 150.000 Kr. Tulekahjusid oli möödunud aastal 2 suuremal, teised olid tähtsusetu.

Ühingu valitseb hea vahakord, üksmeel ja eeskujulik distsipliin. Oma hea käekäigu eest võlgneb ühingu suurt tänu majandusliselt oma esimehele hra O. Allikule ja tehniliselt oma peamehele hra A. Pungale. Nende koostöö kannab head vilja. A. P.

Seljaskantav hüdropult.

Kõige kergem on tuld kustutada alguses, siis pole suuremat tulekustutusriista vajagi, kui hüdropult. Suur linnades, kus tuletoorje nii korraldatud, et tuletoorjajad saabuvad kiirelt tulekahju kohale, kustutakse enamjagu tulekahjusid väikeste tulekustutajatega. Tallinnas oli möödunud aastal 63 väikest tulekahju, mis kustutati kohe alguses ja 25 korral tarvitati selle juures hüdropulti.

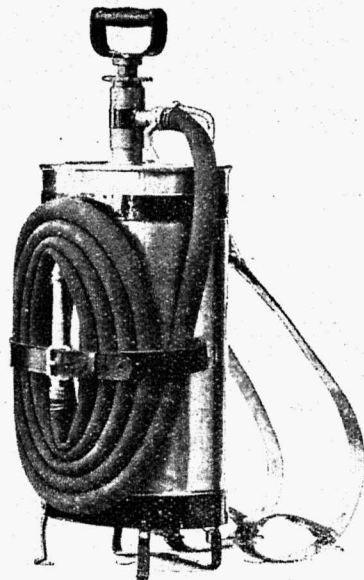
Samuti võib hüdropulti kasutada ka maal. Vaja ainult hoolitseda, et tuletoorjajad kiiresti saabuks hüdropultidega tulekahju kohale.

Selleks on väga otstarbekohane seljaskantav hüdropult, millega tuletoorjaja jalgrattal sõites jõuab kõige kiiremini tulekahju kohale. Seljaskantava hüdropuldiga jalgrattal pääseb hõlpsamalt igast kohast läbi ja hüdropult on alati töövalmis.

Tuletoorje Liidu juhatus laskis kodumaa tööstuses valmistada seljaskantava hüdropuldi. Hüdropult on vasest, kaanega, varustatud 4 meetrilise 20 m/m läbimõõduga gummist voolikuga. Hüdropuldi pump on tugev, töötab katkestamata, 10—12 meetri kõrguse joaga. Seljaskantavad hüdropuldid, hinnaga 70 krooni, on Liidu laos alati saadaval.

Maa tuletoorjajad peaksid omale muretsema seljaskantavad hüdropuldid

igasse külasse, igasse talusse, nii et igal õnnetuse juhtumisel oleks esimene abi kohe ja kiirelt kohal. Tuli tuleb kustutada alguses, siis on see hõlbust

Seljaskantav hüdropult.

ja aitab hüdropuldil küllalt. Hiljem kui tuli on võimust võtnud ei aita suured mootorpritsidki. Muretsege rohkem hüdropulte.

E. T.

Paldiski tuletõrje mootorjaoskond.

Kuni viimase ajani oli ühingul kasutada kolm käsipritsi ja üks veeandja pump. Üks käsipritsidest muretseti 1911. aastal. Viimane vajab töötami-

uus jaoskond oma esimest koosolekut kus jaoskonna ülemaks valiti Alfred Lipp ja abiks Oskar Sepp, kelle juhatusel all jaoskond ka praegu töötab.

Alfred Lipp.

Paldiski v. tul. ühingu esimees.

Jaan Jaama.

Paldiski tuletõrje peamees.

seks palju inimjõudu, — kahe vahetusega töötamiseks vähemalt 24—30 inimest.

Vajati mehaanilist jõudu. Autopritsi soetamiseks polnud väikeses linnakeses eeldusi, kuna selleks tarvisminevate summade hankimine on suuremates linnadeski tuletõrjele peamurdmist annud.

Mõte, mootorpritsi muretseda, tekkis juba 1926. a. mil tolelaegne peamees oli Tallinnas mootorpritsi töötamist käinud vaatamas. Samal aastal külastas ühingut Tallinna—Harju prefekt, kes omakorda mootorpritsi soovitas. Ent selle ostmiseks puudusid tarvilised summad. Mõtet siiski ei jäätud, kuid raha kogumine võttis aega. Alles 1929. a. saadi niikaugemale, et Liidu laost, 15 hob. jõuline „Rosenbauer“ ühes vajalike voolikutega võidi teele saata.

Asutati uus jaoskond — „mootorjaoskond“. 3. märtsil 1930. a. pidas

Ka tuleproovi on uus prits läbiteinud. 4. juulil 1930. a. Jüri tän. nr. 8, maja katuse põlemisel näitas prits omi kustutusvõimeid. Tuli kustutati väga kiirelt, — rahuldust tundsid nii tuletõrjujad ise kui ka kodanikud.

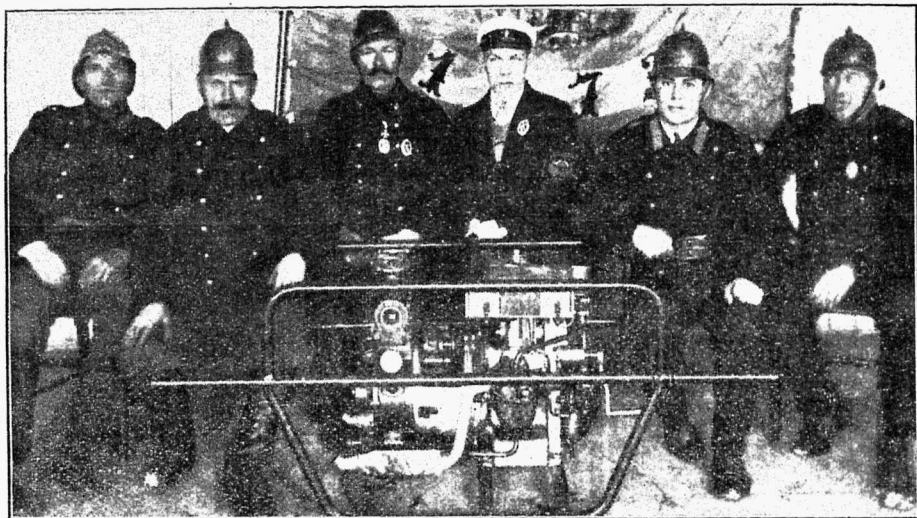
Praegu on ühingul üldse kuus jaoskonda, — kolm pritside-, ronijate-, vee-muretsajate ja korrapidajate jaoskonnad.

Ühingu esimeheks on 1928. aastast Alfred Lipp, peameheks Jaan Jaama 1930. aastast.

Ühingu kavatsuste juure tulles peab neist tähtsamaks nimetama pritsimaja ümberehitust. Väga tarvilikud on mõnesugused juurehitused, millede puudumine väga tuntav. Kas ja kunas, praegusel majandusliselt kitsal ajajärgul, see kavatsus teostub, näitab tulevik.

—dl.—

Paldiski tuletõrje mootorjaoskond.

Vasakult paremale: M. Onno, J. Steinfeldt, A. Tummeleht — ühingu varahoidja, jaoskonna ülem A. Lipp — ühingu esimees, A. Vötting, O. Sepp — jaoskonna ülema abi. Ees mootorprits „Rosenbauer“.

Nali.

Tema soov.

H. Siim, kes oma varanduse hästi kindlustanud tuleõnnetuse vastu ja juba kauemat aega kinnituspreamiat maksnud loeb ajalehte ja ohkab. „Mis sul viga“ küsib ta abikaasa.

„Vaata, peaaegu igapäev loen ajalehest tulekahjudest süütamise läbi“ vastab Siim. „Peaks ometi kord keegi neist tulesüütajatest ka minu maja juure eksima.“

Targaks saanud.

Isand Magus saab tänaval kokku oma sõbra Äruaga. „Mis uudist“ küsib Magus. „Minu abikaasa on surnud ja mina olen tuletõrjest välja astunud“ vastab Äru.

„Avaldan kaastundmust abikaasa surma puhul. Aga miks oled tuletõrjest lahkunud?“ küsib Magus. „Sest et oma abikaasaga tuttavaks sain tulekahjul, kus ma teda tulesurmast päästsin,“ vastab Äru, ja niisugust asja ei tohi minul enam juhtuda.

Õiendus.

T. T. Nr. 1. Tartu, Mjatsikov sai 2. järgu risti aga mitte 3 järgu risti.

Toimetusele saadetud kirjandus.

„Linnad ja alevid“ nr. 9. Eesti Linnade Liidu häälekandja. Väljaandja: Eesti Linnade Liit, Tallinnas. Vastutav toimetaja V. Smetanin.

Ilmub 10 korda aastas. Numbr hind 25 s.

„Maaomavalitsus“ nr. 2 1931. a. Eesti Maaomavalitsuste Liidu häälekandja. Toimetaja H. Avikson.

„Ugunsdzeseis“ Latvias Ugunsdzeseju Biedribu un Organizaciju Savienibas izdeviems. Desmitais gads. nr. 1 (100) Janvaris 1931. hind 3 L. aastas. Vastutav toimetaja A. Krievins — Riga L. Zirgu Jela, nr. DZ. 2.

Saadud: Leedust „Lietuvas Gaisriminkas“ Menesinis ugniagesiu laikvasts nr. 1. (73) 1931 a. Atsanomingas redaktorius inz. V. Skardinskas, Adres Kaunas, Rotusès a, 6-d.

Rootsist:

„Brandkarstidskrift“ nr. 1 1931. Organ för Svenska Brandkarennas Riksförband.

Redaktör Kaptén Erik Gillver.

„Maaomavalitsus“ nr. 3 10. veebr. 1931. a. Eesti Maaomavalitsuste Liidu häälekandja. Toimetaja H. Avikson.

Üleriiklise Tuletõrjeliidu väljaandel on ilmunud ja saadaval
Liidu laos Tallinnas, Pikk tän. nr. 43.

Tuletõrjuja
käsiraamat

Koostanud A. Pirker.
415 lhk. Hind 125 senti, postiga 140 ja
lunamaksuga 160 senti.

TULEKAITSE

Hind 10 senti,
postiga 12 senti.

Tähelepanuks

tuletõrje ühingutele.

Käsipritse

mitmesuguses suuruses on alati saada
Liidu laos, Tallinnas, Pikk tän. nr. 43

hinnaga

Kr. 400.— ja 500.—

Voolikud tulevad eraldi muret-
seda, neid pritsiga kaasa ei anta.

Hinnakiri

Üleriiklise Tuletõrjeliidu laos olevate tuletõrjeabinõude kohta.

Lao asukoht: Tallinnas, Pikk t. 43. Telefoni nr. 5-79.

N I M E T U S	Hind kr.	N I M E T U S	Hind kr.
Adjutandi-paelad, suured . . . tk.	11.—	Suitsumasked . . . . . tk.	25.—
Auto-märgid . . . . . "	—60	Suitsumaski tagavara filtrid . . . "	3.50
Faklid, petroleumi, vasest . . . "	5.50	Signaal-pasunad, suured 42 cm. . . "	5.25
Hüdropult vasest kaaneta . . . "	35.—	" " 14 cm. . . . . "	1.50,
" " kaanega . . . . . "	38.—	" " 17 cm. nikeld. . . . . "	2.—
Hüdropult vasest, kaanega seljas kantav . . . . . "	70.—	" " 180/mm. 2 hääli . . . . . "	4.25
" raudplek. k—ta . . . . . "	33.-ja 40.—	Tulekahju teatamiskoha sildid . . . "	1.50
Hoolsusmärk, kõrgem . . . . . "	50.—	Tärnid, pagunid, suured, kullat. . . "	—50
" I. klassi rist . . . . . "	8.—	" väikesed. hõbet. . . . . "	—35
" II. hõbe . . . . . "	6.50	Teenistus-märgid, kõik aastad . . . "	1.50
" III. . . . . "	6.—	Tõrvikud . . . . . "	55s.ja 75 s
Isoleer-tangid . . . . . "	2.50	Veetorujuhe 2 ^a vindiga ehk Storz . . . "	20.—
Jaoskonna märgid I. . . . . "	0.20	" " 2 ^{1/2} Storz . . . . . "	22.—
" II.—V. R W. . . . . "	0.28	Voolikud-spiraal 32 mm (1 ^{1/4}) meet. . . "	5.—
Karabiiner suur . . . . . "	4.25	" " 38 " (1 ^{1/2}) . . . . . "	6.25
" keskmine . . . . . "	2.50 ja 3.50	" " 44 " (1 ^{3/4}) . . . . . "	7.25
" väike . . . . . "	—90	" " 52 " (2) . . . . . "	7.75
Karguprits . . . . . "	60.—	" " 57 " (2 ^{1/4}) . . . . . "	9.—
Kiivrid meeskonnale . . . . . "	11.50	" " 63 " (2 ^{1/2}) . . . . . "	10.—
" ronijatele . . . . . "	13.—	" " 74 " (3) . . . . . "	15.—
" ülematele . . . . . "	17.—	" " 88 " (3 ^{1/2}) . . . . . "	18.—
" peamehele . . . . . "	18.—	" väljaviske . . . . . "	
Kiivri embleem . . . . . "	2.—	" 32 mm (1 ^{1/4}) . . . . . "	1.50
" roset . . . . . "	.50	" 38 " (1 ^{1/2}) . . . . . "	1.70
Kirves, töömehe, varreta . . . . . "	3.50	" 44 " (1 ^{3/4}) . . . . . "	1.90
Kirve-tupp nahast . . . . . "	2.25	" 52 " (2 ^a) kuni 12 atm. . . . . "	2.—
" vask . . . . . "	4.—	" 57 " (2 ^{1/4}) " 12 " . . . . . "	2.40
Kukla-kaitseid . . . . . "	2.50	" 63 " (2 ^{1/2}) " 12 " . . . . . "	2.50
Kummirõngad 2 ^a . . . . . "	—20	" 70 " (2 ^{3/4}) kuni 25 atm. . . . . "	2.75
" 2 ^{1/2} . . . . . "	—25	" 74 " (3 ^a) " 12 " . . . . . "	3.00
" 3 ^a . . . . . "	—35	Vooliku parand. nõõbid, vasest tk. . . . . "	—30
Käesidemed juhataste liikmetele . . . . . "	20.—22.—	" " riie meeter . . . . . "	1.50
Lipuvarda kullatud otsad . . . . . "	25.—	" lappim.klam. 44 " (1 ^{3/4}) " . . . . . "	1.—
Lüüdi-märgid, hõbetatud, ... "		" " 52 " (2 ^a) " . . . . . "	1.10
" juhataste liikmetele . . . . . "	1.50	" " 63 " (2 ^{1/2}) " . . . . . "	1.25
" bronzs, lihtliikmetele . . . . . "	1.50	Vööd meeskonnale . . . . . tk. . . . . "	4.25
Labidad, terasest . . . . . "	—50	" " voodriga . . . . . tk. . . . . "	6.—
Mundri-nõõbid suured — kullatud . . . . . "	—10	Vöö-riie . . . . . meeter . . . . . "	1.50
" " — kuldamata . . . . . "	—8	Vöö-rõngad vask . . . . . tk. . . . . "	3.75
" väiksed — kullatud . . . . . "	—8	Ämbrid-puldapist . . . . . "	3.50
Medal, kuld . . . . . "	5.—	Ühend. vindiga 32 mm (1 ^{1/4}) . . . . . "	7.50
" hõbe . . . . . "	4.50	" " 38 " (1 ^{1/2}) . . . . . "	7.75
Mütsi-märgid, kullatud . . . . . "	—40	" " 44 " (1 ^{3/4}) . . . . . "	8.—
Nõõrid ronijatele . . . . . "	8.50	" " 52 " (2 ^a) . . . . . "	8.50
Nõõrredel 8 sülda . . . . . "	55.—	" " 52 " (2 ^a) Storz . . . . . "	8.—
Pootshaagid . . . . . "	2.40	" " 63 " (2 ^{1/2}) . . . . . "	12.50
" harulised . . . . . "	6.—	" " 74 " (3 ^a) . . . . . "	19.—
Rinnamärgid väiksed, kuld ja hõbe . . . . . "	—75	Aruande planketid . . . . . tk. . . . . "	—05
Käsiraamatud . . . . . tk. . . . . "	1.25	Tuletõrje hymni noodid pasuna- . . . . . "	—60
Liikmekaardi raam. . . . . "	—50	" koor. kompl. . . . . . "	—10
Kontrollraam. . . . . "	—08	Tulekaitse . . . . . "	—10
Põhikirjad, normaal . . . . . "	—05		

Ostu juures tuleb ettenäidata seltsi poolt väljaantud volitus, sest laost võõrastele ei müüda.